

Хальмг кел сургългъиз ясрулхмн

Хальмг келиг сургългън эн джил ик кучр болв. Ягъад кучр болснь кенд болв чигн темдгтă. Болв, ягъад кучр болсн учринь цон ѳгър темдглх кергтă. Юньгад гихлă энунăс иштă цааранднь хальмг келиг сургългъиг ясруллгъна тор күүндгдх зовтă.

Хальмг келиг сургългън кучр болдгнь гурвн учрта: негдвър, мана хальмг күүкд эврăннь кел даслгънд, ик зуудан белдвр уга бăасн; хойрдвар, цаглань хальмг келнă дегтрмүд эс гарч ирсн; гурвдвар, райодин сургъуль-эрдмин отделмүд чик, сян оньган эс өгсн.

Хальмг келан мана багъчуд 13-14 джилин эргцд дасл уга ѳовсн учрар, түүгян келлгъндан боргъшад бăадж. Ташр тун деернь, нег чигн дамшлтин, умшлгъна дегтрмүд уга болсн — хальмг келан даслгънднь сургъульчирт ик кучр болв.

Сургъулин джил эклăд 2-3 сар болсна хөөн гарч ирсн «Узглл» сян дөнъ болв. Болв, эн «Узглл» ик олн ѳгин эндүстă. Гадрнь болн дотрк зургуднь үзмдж уга. Эн джил эн «Узгллиг» шинăс сăанăр, эндү угагъар, кеегъар, барлх кергтă.

Райодин эрдм-сургъулин отделмүд түрүн өдрăснь авн хальмг кел сургългънд оньган өгсн уга. Хальмг күүкдин тодиг авлгън хоома болв. Сургъулин джилин туршар цаг-цагар хальмг кел сургъджасн багшнрла күүндвр кегддж бăасн

уга. Эн тоот дуту ѳовдл хальмг келнă чинриг өөдлүллгънд боомтг болв. Эн ирх сургъулин джилд хальмг кел сургългънд оньган өгх кергтă, түүнă сургългъинь ясрулх эвинь хăях кергтă. Түүнă толă школмудт болн багшнрт кергтă дегтрмүдиг цаглань барас гаргъдж, цаглань тедниг олзлх аргъинь хăяхмн. Тер дотр «Узглл», «Торскн келн», «Эсвин дегтр», «Умш л г ѳ н а дегтр», «Хальмг келнă грамматик» ик кергтă дегтрмүд. Эн джил «Хальмг келнă грамматик» тер дотр кергтă. Иим грамматик школ болгънд бăахла грамматикин болн терминологическ некр нег бăадлтă болхнь кенд болв чигн ил. Хальмг келнă диктантин хуранъгъу гаргъхла бас ик сян болх билă. Иим дегтр багшнрт ѳир кергтă.

Хальмг келнă дегтрмүдиг барлдж гаргългънд икар оньган өгх кергтă. Эн джил гарх дегтрмүд эндү уга, үзмджтă ке болх зовтă. Мана танъгъчин эрдм-сургъулин отдел эн джил шишлнь кў гаргъад, школмудт кергтă хальмг келнă дегтрмүдиг шулугъар болн сăанăр, эндү угагъар барлдг аргъинь хăях зовтă.

Сургъулин джил эклснăс авн школмуд эн кергтă дегтрмүдэн авхла хальмг келиг сургългън ясрхнь лавта.

БЕМБЕЕВ Г.

Башантан дундин школин багш.